

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką

Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

powiat radomski

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w tym na 25 respondentach w powiecie radomskim.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

ANALIZA WYNIKÓW DLA POWIATU RADOMSKIEGO

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia będzie oscylować wokół dotychczasowego poziomu. W porównaniu z 27,1% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wzrosnąć do 27,9%, by na koniec 2010 spaść do poziomu 26,2%. Jednocześnie przewidywany jest nieznaczny spadek wskaźnika zatrudnienia, o około jeden punkt procentowy w stosunku do końca roku 2008, i po spodziewanej korekcie oczekuje się, że utrzyma się on później na podobnym poziomie około 30,5% aż do końca roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat nie zajdą wielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują wzrost udziału zatrudnienia w sektorze usług o 4 punkty procentowe kosztem sektora rolniczego.

Respondenci mają podzielone zdania, co do wpływu ogólnej kondycji gospodarczej w kraju na sytuację na lokalnym rynku pracy. Sceptycznie patrzą również na działania rządu, organizacji powołanych do walki z bezrobociem oraz wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największe nadzieje pokłada się w pomocy napływającej z Unii Europejskiej i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, a także w powstawaniu nowych.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych dość istotnie się zwiększy i jeszcze bardziej zachwieje proporcjami w udziale obu płci w ogóle bezrobotnych. Przewiduje się wzrost udziału kobiet wśród ogóle zarejestrowanych bezrobotnych o prawie 3 punkty procentowe. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 55%. Nie oczekuje się większych zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Nieznacznie spadnie udział osób z zasadniczym lub średnim wykształceniem zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. O jeden punkt procentowy wzrośnie udział wśród bezrobotnych osób o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych można zauważyć niewielki spadek (1 punkt procentowy) udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych, na rzecz udziału osób poniżej 25 roku życia. Sugeruje to sytuację,

w której brak doświadczenia będzie nabierał znaczenia wśród przeszkód w znalezieniu pracy. Należy jednak pamiętać, że prognozowane zmiany są niewielkie i raczej nie zapowiadają wyraźnej tendencji.

Za dominujący problem radomskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, ponad 60% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, a kolejne 35% - upadłości i zwolnienia w dużych zakładach pracy w powiecie.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo, gdzie odpowiednio 65% i 42% badanych przewidziało zwolnienia. Choć niektóre z nich będą również likwidowane, ilość miejsc pracy będzie się zwiększać według prawie 70% badanych w branży budowlanej i handlu oraz w sektorze usług według aż 73% respondentów,.

Ponad 80% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 27% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują raczej ich likwidację.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Dość znaczące rozpiętości we wskazaniach pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się nadwyżki przedsiębiorstw likwidowanych nad powstającymi w powiecie i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami powiatu radomskiego. Obrazuje to pesymizm ekspertów w kwestii nowych inwestycji na terenie powiatu.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość zależny od światowego kryzysu gospodarczego i nie oczekuje się, zmian tej zależności.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać, ale są bardziej wstrzemięźliwi w swoich prognozach niż respondenci z innych powiatów. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez prawie 70% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 27%, a za 10 lat – 15% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się tylko 3,8% respondentów, ale po upływie 10 lat, dość dobrej sytuacji oczekuje już ponad 38% badanych.

WYNIKI ANKIET DLA POWIATU RADOMSKIEGO

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	27,1%	31,5%
pod koniec roku 2009	27,9%	30,4%
pod koniec roku 2010	26,2%	30,8%

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	57,6%	52,8%
Sektor przemysłowy	19,1%	19,8%
Sektor usługowy	23,3%	27,4%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	3,8%	19,2%	57,7%	15,4%	3,8%	3,0
Sytuacja gospodarcza w kraju	7,7%	23,1%	30,8%	26,9%	11,5%	3,1
Pomoc Unii Europejskiej	26,9%	42,3%	26,9%	3,8%	0,0%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	11,5%	15,4%	57,7%	11,5%	3,8%	2,8
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	7,7%	19,2%	50,0%	19,2%	3,8%	2,9
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	26,9%	38,5%	19,2%	15,4%	0,0%	2,2
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	34,6%	34,6%	19,2%	11,5%	0,0%	2,1

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	52,1%	55,0%
Mężczyźni	47,9%	45,0%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	33,7%	34,7%
Zasadnicze zawodowe	33,0%	31,8%
Średnie ogólnokształcące	7,6%	8,8%
Średnie zawodowe	19,8%	18,5%
Wyższe	5,9%	6,3%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	19,7%	20,6%
25 – 44 lata	51,1%	51,2%
45 lat i powyżej	29,2%	28,2%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	84,6%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	15,4%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	19,2%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	19,2%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	61,5%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	34,6%
Inne czynniki	11,5%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	15,4%	65,4%
Handel	65,4%	15,4%
Usługi	73,1%	11,5%
Budownictwo	69,2%	11,5%
Rolnictwo	3,8%	42,3%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	80,8%	26,9%
Średnie	34,6%	30,8%
Duże	7,7%	42,3%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	46,2%	61,5%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	80,8%	46,2%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	7,7%	11,5%	42,3%	26,9%	11,5%	3,2
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	3,8%	19,2%	46,2%	15,4%	15,4%	3,2

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy (budownictwo, handel, gastronomia);
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, poprzez zwiększenie dostępu do szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, umożliwiających zmianę zawodu;
▪ Rozwój partnerstwa szkół zawodowych (na poziomie zasadniczym i średnim) z lokalnymi przedsiębiorstwami;
▪ Zachęcanie młodych ludzi do studiowania na kierunkach nauk ścisłych i technicznych;
▪ Zwiększenie dostępu uczniów do praktyk zawodowych w zakładach pracy;
▪ Zwiększenie liczby kierunków kształcenia zawodowego;
▪ Zwiększenie liczby szkół zawodowych, przygotowujących młodzież do wykonywania konkretnych zawodów;
▪ Zwiększenie oferty kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe;
▪ Zwiększenie roli poradnictwa zawodowego już na poziomie szkół gimnazjalnych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	26,9%	42,3%	30,8%	0,0%	0,0%	2,0
Sytuacja na rynku pracy za rok	15,4%	42,3%	38,5%	3,8%	0,0%	2,3
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	26,9%	50,0%	23,1%	0,0%	3,0
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	15,4%	46,2%	34,6%	3,8%	3,3